

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 20 (299) СНЕЖАНЬ 2020 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Ад велічы да ганьбы – адзін крок

Анатоль Вярцінскі

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

АНТЫГЕРОІ 2020 ГОДА – ВЫБАРЧЫЯ КАМІСІІ

Адыходзіць у гісторыю 2020 год, які даў беларусам прамень надзеі на перамены. Гэты год паказаў шмат прыкладаў надзеі на перамены і зафіксаваў новы стан грамадства. Увесь свет вось ужо пяты месяц назірае за падзеямі ў нашай краіне, якія пачалі разгортвацца пасля 9 жніўня. Мірны пратэст і жорсткае, гвалтоўнае яго падаўленне сілавікамі з пыткамі пратэстоўцаў у месцах затрымання. Ігнараванне кіраўніком краіны патрабаванняў беларускага народу і шалёная атака на нацыянальныя колеры і сімвалы Беларусі. Прыдумванне новых больш жорсткіх і антыгуманных пакаранняў для нязгодных з хлуснёй і прысваеннем улады.

Мужнасць мірных пратэстоўцаў Беларусі выклікала захапленне ў дэмакратычным свеце. Еўрапейскі Саюз уручыў прэмію Сахарава за 2020 год прадстаўнікам беларускай апазіцыі на чале са Святланай Ціханоўскай. Гэтым дэ-факта прызнана жаданне беларусаў быць вольнымі людзьмі на сваёй зямлі і магчымасць лічыцца еўрапейцамі, а ў перспектыве далучыцца да Еўрапейскага Звязу.

За гэтымі месяцамі змагання за праўду і свабоду, за месяцамі рэпрэсій супраць тысяч удзельнікаў пратэстаў, якія геаічна адстойваюць свой выбар, паволі знікла першапрычына гэтых пратэстаў – фальсіфікацыя выбараў, тое што выклікала абурэнне нашых грамадзян.

Менавіта 9 жніўня участковыя камісіі ў большасці сваёй сфальсіфіцыравалі вынікі падліку галасоў прэзідэнскай кампаніі. Гэта нашы суседзі, вядомыя нам супрацоўнікі райвыканкамаў, работнікі адукацыі, культуры і прадпрыемстваў і г.д. , якіх вылучылі розныя праўладныя арганізацыі, напісалі тыя лічбы, якія ім загадалі напісаць. Потым раённыя, гарадскія, абласныя камісіі зацвердзілі няпраўдзівыя вынікі галасавання. Цэнтрвыбаркам жа на чале з нязменнай Лідзіяй Ярмошынай паведаміў, што Аляксандр Лукашэнка атрымаў больш 80% галасоў. Між тым па ўсіх апытаннях і ацэнках, як мінімум, калі б участковыя камісіі лічылі галасы, а вышэйстаячыя камісіі аб'ектыўна разглядалі пратаколы, то мусіў быць другі тур галасавання. Толькі не для аб'ектыўнага падвядзення вынікаў галасавання яны ствараліся. Ды і колькасць назіральнікаў абмежавалі заднім ходам да пяці, калі кампанія была ўжо на фінішы, а ў першую пяцёрку назіральнікаў на ўчастках запісаліся праўладныя асобы.

Так было і ў Гарадку. Толькі на Гагарынскім участку Святлане Ціханоўскай налічылі рэальна 360 галасоў выбаршчыкаў, бо тут была прадстаўніца Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Таццяна Гаравая. Пры гэтым у асноўны дзень Ціханоўская перамагла кіраўніка краіны, атрымаўшы 54,1%. На суседнім жа Зарэчанскім участку у СШ №2 ёй напісалі толькі – 40. Як і далей амаль ва ўсіх камісіях. У выніку за Лукашэнку па раёну запісалі 12906 галасоў – 88,8%.

Праблема ж палягала ў тым, што па традыцыі ўсіх кампаній мінулага дзесяцігоддзя члены камісіі не лічаць галасы, а толькі сарціруюць бюлетэні. Высокі гонар падліку яны, насуперак рашэнню Цэнтрвыбаркама, ускладаюць на старшыню і сакратара. Вось так рэальна адкрываецца шлях для маніпуляцыі волевыяўленнем беларусаў.

Між тым па правілах захавання пярвічных бюлетэняў ад участковых камісій яшчэ не прайшло 6 месяцаў. І калі б улада мела праўду пра сваю перамогу, то яна магла б публічна з удзелам грамадскасці яшчэ ў жніўні пералічыць усе бюлетэні. Толькі такой праўды ў яе няма. Таму і працягваецца здзек з беларускага народу ў якога адабралі права выбару.

І адказны за гэта тыя члены ўчастковых камісій, нашы з вамі суседзі, якія без сумлення аддалі стосы бюлетэняў старшыні і сакратару камісіі, каб тыя "палічылі"… на калькулятары. Так аднойчы мне заявіла адна старшыня камісіі, якая да гэтага часу старшынстве на ёй.

Ці навучыць нашых антыгерояў кроў і слёзы 2020 году, якія палілі беларускую зямлю – вялікае пытанне.

Леанід Гаравы

ПАМЯЦЬ

ПОМНІК АХВЯРАМ НАЦЫЗМУ

Гарадоцкі раён 24 снежня адзначае 77-ю гадавіну вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Напярэдадні знамянальнай даты на месцы, дзе восенню 1941 года нацысты расстралялі каля 2000 мірных жыхароў, усталявалі новы помнік ахвярам нацызму.

Нямецкія войскі занялі Гарадок 9 ліпеня 1941 года. Практычна адразу ўсіх габрэяў пад пагрозай смерці абавязалі прышыць да адзення жоўтую латку, якую нельга было здымаць. Праз некалькі тыдняў - у пачатку жніўня - гітлераўцы ажыццявілі першую «акцыю» (так яны называлі масавыя забойствы).

- Яшчэ да стварэння гета нацысты сабралі маладых, моцных мужчын да 50 гадоў і частку маладых жанчын і на падставе таго, што адпраўляюць іх на працы, адвялі і расстралялі каля вёскі Бярозаўкі, пазбавіўшы тым самым габрэйскую супольнасць тых, хто мог бы ўзначаліць супраціў, - распавёў жыхар гарадка Марк Крывіцкін, актывіст мясцовай габрэйскай абшчыны.

У жніўні 1941 гады немцы сагналі габрэяў, што засталіся ў жывых, у гета на ўскраіне горада, дзе было каля 2000 вязняў. На працягу двух месяцаў іх вывозілі групамі ва ўрочышчы Вераб'ёвы Горы (да вайны любімае месца адпачынку жыхароў Гарадка) і там расстрэльвалі. Асуджаных людзей прымушалі капаць сабе магілы. У сярэдзіны кастрычніка 1941 года гета цалкам знішчана.

Відавочца тых страшных падзей С. Казлоў пісаў у газеце «Баявая трывога» за 30 снежня 1943 года: «На досвітку я прыйшоў у горад ... Па Савецкай вуліцы ішла калона людзей. Яна расцягнулася на сотні метраў, а хвост яе яшчэ не выйшаў з лагера. Тут былі сівыя жанчыны, маладыя дзяўчаты, жанчыны з груднымі дзецьмі. Худыя, хмурныя, яны ледзь перастаўлялі ногі ... Вязні жылі на адной вадзе, таму што хлеба не давалі. Многія не вынеслі і памерлі з голаду ».

Да канца акупацыі на тым жа месцы расстрэльвалі удзельнікаў супраціўлення і незадаволеных «новым парадкам». У канцы снежня 1943 гады, пасля вызвалення Гарадка, камісія з прадстаўнікоў раённай улады, 11-й гвардзейскай арміі і жыхароў горада абследавала

(працяг на стар. 2)

ПЕРАСЛЕД

ПАЎТАРЫ ГАДЫ — ЗА «ВЫРАДКА»

15 снежня суд Гарадоцкага раёну прысудзіў 33-гадоваму Мікалаю Чарняўскаму паўтары гады калоніі агульнага рэжыму за пагрозы і абразу супрацоўніка МУС. Мужчына быў прызнаны вінаватым паводле арт. 369 КК («Абраза прадстаўніка ўлады») і арт. 365 КК («Умяшанне ў дзейнасць супрацоўніка ўнутраных спраў»). Вырак агучыў суддзя Аляксандр Ляшковіч.

Як раней паведамляла дзяржагенцтва БелТА, паводле следства, 22 жніўня Мікалай Чарняўскі пакінуў у адным з Тэлеграм-каналаў каментар, у якім абразіў супрацоўніка міліцыі, а таксама пагражаў апублікаваць ягоныя асабістыя дадзеныя.

Маці асуджанага Людміла ў размове з «Віцебскай Вясной» запэўніла, што ніякіх пагрозаў яе сын у інтэрнэце не выказваў і ў дзейнасць супрацоўніка не ўмешваўся, а што да знявагі, была ўжытая фраза «ур...д в погонах».

«І гэта было не наўпрост сказана, а ў размове з кімсьці ў чаце. Без аніякіх мацюкоў. На судзе Мікалай шчыра прасіў прабачэння за гэтыя словы. А той пацярпелы супрацоўнік кажа: «Як чалавек я табе прабачаю, але як міліцыянт – не», – расказала маці асуджанага.

Яна таксама паведаміла, што пацярпелы прасіў суд задаволіць пазоў аб кампенсацыі за маральную шкоду – 500 рублёў. Гэтую суму яму заплацілі яшчэ да абвяшчэння прысуду.

«Прасілі яго, ледзь не на каленях прасілі, каб даравай. Спачатку была нейкая надзея… Цяпер я не веру ні ў што…» – кажа маці Мікалая Чарняўскага.

Маці: Не ведаю, як я без яго жыць буду...

Паводле спадарыні Людмілы, сваю віну яе сын цалкам прызнаў і раскаяўся. У апошнім слове казаў, што гатовы прыняць любое пакаранне, але прасіў каб не пазбаўлялі волі. Вердыкт суддзі Аляксандра Ляшковіча (ён жа – старшыня Гарадоцкага райсуду): паўтары гады зняволення ў калоніі агульнага рэжыму.

«Я не ведаю, як я без яго жыць буду...» – кажа маці асуджанага. Яна працуе выхавацелем і жыве разам з 77-гадовай мамай, бабуляй Мікалая. Прызнаецца: каб аплаціць адваката, была вымушаная прадаць усе свае залатыя ўпрыгожанні…

Мікалаю Чарняўскаму 33 гады. Раней ён працаваў рабочым у вайсковай частцы, апошнія некалькі гадоў працаваў неафіцыйна. Жыў з маці і бабуляй. Першы раз быў затрыманы ў кастрычніку на 72 гадзіны, другі раз – у лістападзе. Ужо месяц як знаходзіцца пад вартай у СІЗА-2 Віцебску.

Прысуд не набыў законнай моцы. Па словах маці, пастанова Гарадоцкага райсуду будзе абскарджаная ў Віцебскім абласным судзе.

Зміцер Міраш
https://vitebskspring.org

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размешчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

ПАМЯЦЬ

(пачатак на стар. 1)

месца масавых забойстваў у Вараб'ёвых Горах. Магіла была 12 метраў даўжынёй і па 4 метра ў шырыню і глыбіню. Большасць ахвяр забілі стрэлам у патыліцу, іншым разбілі галаву тупым прадметам, а астанкі многіх дзяцей не мелі ніякіх пашкоджанняў, значыць, іх закапалі жывымі.

Устаноўлены імёны каля 450 жыхароў Гарадка, забітых на працягу жніўня - кастрычніка 1941 гады, але загінулых было больш. Некаторыя выжылі дзякуючы дапамозе партызан і мясцовых жыхароў.

Тыя габрэі, якія вярнуліся ў Гарадок, у другой палове 1960-х гадоў за ўласныя сродкі ўзвялі помнікі ў месцах масавых расстрэлаў у Бярозаўцы і Вараб'ёвых Горах. У 1983-м за бюджэтныя сродкі ў Бярозаўцы на месцы старога помніка адкрылі мемарыял ахвярам генацыду, а ва ўрочышчы Вераб'ёвы Горы напярэдадні 77-й гадавіны вызвалення паставілі новы гранітны помнік, на якім на трох мовах - рускай, англійскай, іўрыце - высечаны надпіс: «Ахвярам нацызму. Восенню 1941 года нацысты расстралялі каля 2000 габрэяў Гарадоцкага гета». Фінансаваў ўстаноўку Фонд імя Саймана Марка Лазаруса, заснаваны для ўшанавання памяці пра ахвяраў халакоста. Фонд аплачвае стварэнне мемарыялаў у месцах масавых забойстваў, а іх па ўсёй краіне каля 500.

Алена Алімава
"Беларусь сегодня"
Пераклад на родную мову рэдакцыі

ПАЛІТВЯЗНІ

БУДЗЕ ПАЛІТВЯЗЕНЬ З ГАРАДКА?

У Беларусі 22 сьнежня зьявіліся яшчэ два палітычныя зьняволеных. Пра гэта піша «Радыё Свабода» са спасылкай на тэлеграм-канал Праваабарончага цэнтру «Вясна».

Гэта Аляксей Раманаў з Хойнікаў, асуджаны на год калёніі за «абразу прэзыдэнта» (арт. 368 КК), і Мікалай Чарняўскі з Гарадка, які атрымаў паўтара года калёніі за абразу міліцыянта ў тэлеграм-чаце.

Праваабаронцам таксама «вядома пра дзясятак вынесеных прысудаў па арт. 368, 369 КК, згодна з якімі авбінавачаныя былі асуджаныя да абмежавання волі з накіраваннем у папраўчыя ўстановы адкрытага тыпу, але ў сувязі з абскарджанямі вынесеных прысудаў яны яшчэ не накіраваныя для адбыцця пакарання. У выпадку ўступлення дадзеных прысудаў у законную сілу ўсе асуджаныя да абмежавання волі будуць прызнаныя намі палітычнымі зняволенымі».

Першы раз быў затрыманы ў кастрычніку на 72 гадзіны, другі раз — у лістападзе. Падставай стала крымінальная справа па арт. 369 КК («Абраза прадстаўніка ўлады») і арт. 365 КК («Умяшанне ў дзейнасць супрацоўніка ўнутраных спраў»).

Паводле следства, 22 жніўня Мікалай Чарняўскі пакінуў у адным з тэлеграм-каналаў каментар, у якім абразіў супрацоўніка міліцыі, атаксама пагражаў апублікаваць яголя асабістыя дадзеныя. Маці асуджанага Людміла ў размове з «Віцебскай Вясной» запэўніла, што ніякіх пагрозаў яе сын у інтэрнэце не выказваў і ў дзейнасць супрацоўніка не ўмешваўся, а што да знявагі, была ўжытая фраза «ур...д в погонах».

15 снежня суд Гарадоцкага раёну асудзіў Мікалая Чарняўскага на паўтары гады калоніі агульнага рэжыму па гэтых артыкулах.

Л. Антонаў

ПАРАЎНАННЕ

У ЧЫМ ЛУКАШЭНКА АБЫШОЎ СТАЛІНА

Накалькі гадоў таму Лукашэнка заявіў, што яму яшчэ далёка да Сталіна. У тым сэнсе, што ён яшчэ не дасягнуў усяго, што ўдалося найлепшаму сябру савецкіх фізкультурнікаў і дырэктараў саўгасаў.

Сёньня Лукашэнка можа з гонарам сказаць, што прынамсі ў адной пазыцыі ён Сталіна абышоў. Я маю на ўвазе ступень беззаконьня.

Удакладню: не маштаб рэпрэсіяў (хаця і тут няшмат засталося да куміра), а цынізм, зь якім ігнаруюцца законы і Канстытуцыя.

Прачытаўшы дзясяткі, калі ня сотні ўспамінаў ахвяраў рэпрэсій 30-х гадоў, ведаю некалькі выпадкаў, калі энкавэдысты, прыйшоўшы забіраць чалавека, забывалі ордэр на вобшук і арышт і сталі на лесьвічнай пляцоўцы, пакуль нехта ордэр не прывозіў. Вядома, клапаціла іх не выкананьне закону, а боязь, што хтосьці са «сваіх» не дакладзе вышэйшаму начальству, а той банальную няпамятлівасьць расцэніць як «дывэрсію супраць доблесных органаў» з усімі наступствамі.

Тым ня менш, бяз ордэра ў кватэру не заходзілі,ператрус не праводзілі і чалавека не забіралі.

У сучаснай Беларусі наадварот: ёсьць выпадкі, калі міліцыя прад'яўляе ордэр, але звычайна ўрываюцца ў кватэру без усялякіх хаця б фармальных рудымэнтаў законнасьці («Часам не да законаў», — Лукашэнка).

Але найбольшае дасягненьне на ніве зьнішчэньня законнасьці ня гэта.

Днямі ў рэпартажах пра затрыманьне за бел-чырвона-белыя сьцягі на вуліцы ці на бальконе ўласнай кватэры прачытаў радкі з пратаколаў: «...тым самым выяўляў свае палітычныя погляды» (варыянт — «выяўляў свае адносіны да ўлады»).

Ня будзем цяпер закранаць тое, што легітымнасьць рэфэрэндуму 1995 году, калі была зьмененая дзяржаўныя сымболіка, адным фактам пабіцця дэпутатаў парлямэнту ў часе яго прызначэньня можа быць пастаўленая (і ставіцца) пад сумнеў.

Пакінем убаку і тое, што Канстытуцыя гарантуе грамадзянам свабоду сходаў, мітынгаў і шэсьцяў (ключавое слова — гарантуе), а норма Канстытуцыі вышэйшая за нормы закону.

Зьвернем увагу вось на што: цяпер, каб затрымаць чалавека, міліцыі дастаткова, каб у яго былі палітычныя погляды.

Ці рэпрэсавалі пры Сталіну за погляды? Безумоўна. Але гэта нязьменна афармлялася ці ў «дывэрсійную дзейнасьць», ці ў «шпіёнскую дзейнасьць», ці ў «контррэвалюцыйнае шкодніцтва» — з мэтаю ці то «падрыву сацыялістычнага ладу», ці «ўмацаваньня пазыцыяў ворагаў СССР», дыяпазон быў бясконцы. Тое, што Бухарын ці Каменеў мелі адрозныя ад Сталіна палітычныя пазыцыі ў шэрагу пытаньняў, ведалі ўсе, яны самі пра гэта заяўлялі на пленумах ЦК. НКВД, аднак, мусіў даказаць, што гэтыя погляды трансфармаваліся ў злачынную дзейнасьць.

Нават сталінскі пракурор Вышынскі не абгрунтоўваў патрабаваньня сьмяротнага пакараньня толькі «палітычнымі поглядамі» — мусіў спасылацца, да прыкладу, на «шпіянаж у карысьць Польшчы» і «падрыхтоўку тэрарыстычнага акту супраць таварыша Варашылава» (як гэта было з 1-м сакратаром ЦК кампартыі Беларусі Шаранговічам).

Лукашэнка значна спрасьціў працу рэпрэсіўнай машыны, пазбавіўшы яе неабходнасьці «выбіваць» факты ці хаця б намеры: чалавеку дастаткова мець погляды, і вось яго ўжо забіраюць у аўтазак. І, натуральна, выносяць прысуд.

Іосіф Вісарыёнавіч апладзіруе Аляксандру Рыгоравічу з-пад крамлёўскай сьцяны.

Сяргей Навумчык
Радыё Свабода

COVID-19

КОЛЬКАСЦЬ ХВОРЫХ ПАМЕНЕЛА

У Гарадоцкім раёне ўпершыню паменела колькасць хворых на COVID-19 і тых хто шпіталізаваны.

На 17 снежня ў Гарадоцкім раёне было зафіксавана 1304 выпадкі заражэння людзей каранавірусом. Гэта амаль на 100 чалавек больш, чым 8 дзён назад.

Пры гэтым па інфармацыі мясцовага штаба па супрацьдзеянні распаўсюджванню інфекцыі, вылечыць атрымалася 1089 чалавек, г.зн. ў актыўнай фазе хвароба ў 215 пацыентаў. Тыдзень таму ў рэгіёне было 263 актыўных выпадкаў, а два тыдні таму - 245.

У амбулаторных умовах на самаізаляцыі ў Гарадоцкім раёне цяпер ад COVID-19 лечацца 171 чалавек (-40), а на стацыянары - 44 пацыента (-8). Такім чынам упершыню за лістапад і снежань адбылося памяншэння хворых, як на самаізаляцыі на сорак чалавек, так і шпіталізаваных на восемь чалавек.

Па стане на 19 снежня ў Беларусі зарэгістраваны 171579 чалавек са станоўчым тэстам на COVID-19. 18 снежня гэта лічба была роўная 169.648, гэта значыць прырост за суткі 1931 чалавек, паведамляе Міністэрства аховы здароўя. Нагадаем, што рэкордны прырост за суткі быў зарэгістраваны 12 снежня - 1975 чалавек.

Т. Гаражанка

ПРЫРОДА

СЛЕДЫ МЕДВЕДЯ

Около Городка Сергей Погорелый на лесной дороге наблюдал следы медведя на протяжении километра.

8 декабря в сети ВК большой любитель велосипедных поездок Сергей Погорелый выложил фото следов медведя.

Косолопый друг оставил свои следы на лесной дороге после воинской части в направлении деревни Ковальцы на протяжении почти километр.

Обсуждая с читателями своей страницы Сергей заметил: «да ну его вместе с медом. Однако некая тревога была, след тянулся больше километра.»

Полностью инфо на странице Сергея тут: https://vk.com/id173867670

Л. Антонов

ТРАНСПАРТ

ВЫСОКИЙ УРОВЕНЬ КАЧЕСТВА

С 2018 года действует маршрут Городок — Минск — Городок, который обслуживает компания «Северный экспресс». Пользуясь услугами компании можно быстро и комфортно доехать в столицу и вернуться в Городок за один день.

Осталась в прошлом монополия государства на транспортные услуги. Появившиеся транспортные компании предложили новый уровень сервиса, который выше, чем у госперевозчиков.

Мне довелось воспользоваться услугами компании во время страшного гололеда 11 декабря. Вы помните обледенелые улицы Городка, по которым было трудно пройти? Подобное было и на утренней дороге в Шумилино. Асфальт до Сиротино превратился в каток. Автобус слегка заносило раз восемь на этом участке при минимально допустимой скорости. И только мастерство водителя позволило избежать аварии и успешно доехать в Минск.

Качеству поездки способствует автопарк компании, который состоит из современных автобусов: семи VOLKSWAGEN CRAFTER и пяти MERCEDES SPRINTER.

Заказать комфортную поездку можно по телефону 7893003, который действует для всех белорусских сотовых операторов: А1, МТС, Лайф.

На маршруте Городок — Минск осуществляется три рейса в 6.20; 10.50 и 16.35, а из Минска на Городок в 8.50; 13.40 и в 18.10 с 12 платформы Центрального автовокзала. В восресенье еще бывают два рейса на Минск из Городка — в 9.10 и в 13.00, но про их наличие надо узнавать при бронировании мест.

Все рейсы выполняются по трассе М3, далее через населенные пункты: ШУМИЛИНО, УЛЛА, БОРОВКА, а приблизительное время в пути 4 часа 15 минут.

Операторы компании раскажут и стоимость поездки между другими пунктами по ходу движения маршрутки при наличии свободных мест от Никитихи, Боровки, Бегомля и т.д.

В предверии новогодних праздников места следует заказывать заранее. Так уже с Шумилино она может быть заполнена полностью и из Городка билетов не продадут.

Сейчас стоимость проезда до Минска всего 14 рублей. Если нет билетов на городокскую маршрутку, то можно взять билет со столицы и на Витебск. На Витебск гораздо больше маршруток.

На этом маршруте работают два городокских парня — Денис и Александр и еще Алексей из Минска.

Дела в компании «Северный экспресс» идут хорошо и в ноябре открыли новый маршрут «Минск — Ушачи»

Л. Антонов

ВЫНІК

БЕЛОРУСЫ ПОВЗРОСЛЕЛИ, ДУБИНКИ ЛУКАШЕНКО НЕ РЕШАЮТ ПРОБЛЕМЫ

Десять лет назад, 19 декабря 2010 года, состоялась знаменитая Площадь. На акцию протеста по итогам президентских выборов вышло, как тогда казалось, море людей — тысяч 25-30. Площадь жестоко разогнали — как хвалился потом Александр Лукашенко, «за семь с половиной минут». И на следующий день недовольный народ высовываться уже не рискнул.

© Getty Images/AFP/S. Gapon

Тогда никто не предвидел, что десять лет спустя на минских улицах будет уже не море, а океан людей — до двухсот тысяч и больше, и что жестокость силовиков только подхлестнет протесты, которые перерастут в первую волну белорусской революции.

За это десятилетие белорусское общество сильно изменилось, повзрослело, в нем сформировался мощный запрос на политические перемены. А вот власть осталась консервативной, заскорузлой, мыслящей в парадигме «царь и подданные». Так что жестокий конфликт был неизбежен, и он продолжается. Несмотря на зашкалившие репрессии, протесты не утихают пятый месяц…

Тихановская аккумулировала надежды на перемены

Может быть, поэтому тогда, в 2010-м, наверху решили сыграть в либерализм, блеснуть перед Европой и зарегистрировали аж девять альтернативных кандидатов — в расчете, что они разорвут голоса протестного электората. И фокус в чем-то удался.

В итоге, положа руку на сердце, не было ощущения, что кто-то из соперников Лукашенко победил (при том что и в 80% за него самого оппозиционно настроенные граждане не верили). Согласно опросу НИСЭПИ даже самые сильные из оппозиционеров набрали тогда негусто: Владимир Некляев — 9,7%, Андрей Санников — 7%.

Сейчас же многие убеждены, что 9 августа 2020 года победила Светлана Тихановская. Во всяком случае, есть серьезные доказательства, что она получила очень много голосов и что выборы были грубо сфальсифицированы.

Нещадно вырубая в минувшей кампании всех более-менее серьезных альтернативных претендентов (Сергей Тихановский, Валерий Цепкало, Виктор Бабарико), власти переиграли сами себя. В итоге протестные голоса феноменально аккумулировала домохозяйка Тихановская.

При этом дало свои плоды моральное общественное давление: на ряде участков бюллетени были подсчитаны честно или относительно честно. И там, как правило, был солидный перевес в пользу Тихановской.

К слову, сейчас власти уже не могут быть уверены в надежности как минимум участковых комиссий. Те, кого в них обычно включают, почувствовали, что за мухлеж с цифрами есть риск ответить уже в обозримом будущем. Это одна из причин, по которым Лукашенко сейчас не хочется затевать референдум и тем более новые выборы.

Страна вползла в застой и загнивание

Итак, за десятилетие баланс сил между режимом и сторонниками перемен серьезно изменился. Почему это произошло?

Одна из причин — в том, что социально-экономическая модель Лукашенко, основанная на советской индустриальной базе и российской подпитке, исчерпала свой ресурс, перестала работать. После выборов 2010 года произошел финансовый обвал (аукнулось печатание пустых денег), в конце 2014 года — еще одна резкая девальвация. Экономика стала стагнировать. Белорусский ВВП в долларах сейчас ниже, чем в 2008 году.

На финише президентской кампании 2010 года Лукашенко слетал к тогдашнему президенту России Дмитрию Медведеву, замирился и получил подарки к выборам. Сейчас Москва явно не хочет вкладываться в материальную поддержку белорусского вождя, утратившего большую долю легитимности и потому ставшего токсичным, неперспективным партнером.

Как бы ни изощрялась официальная статистика, но масса белорусов по своим кошелькам четко видит, что доходы перестали расти — скорее, идет сползание в бедность. Средняя зарплата так и пляшет вокруг пресловутых 500 долларов, а ведь цены выросли и доллар уже далеко не тот.

Белорусы видят, что страна все сильнее отстает от соседей — например, тех же поляков. И шансов догнать при этой власти, которая боится реформ, нет, светит лишь экономическое прозябание.

Поэтому о переменах заговорили даже те, кто раньше составлял ядерный электорат Лукашенко: работяги, пенсионеры (пусть, мол, хоть внуки заживут как люди) и пр.

Не за жратву, а за свободу

И все же по большому счету людей в этом году поднял на протест не материальный интерес. Лозунги белорусской революции четко показывают: люди вышли не за жратву, а за свободу. Они хотят реально избирать власть и не чувствовать себя рабочей скотинкой. Не желают жить, как под оккупацией.

В общем, теперь совсем другое, чем десять лет назад, состояние умов. В нынешнем году мы увидели, сколь далеко продвинулся процесс формиро-вания гражданского общества и политической нации. Среди белорусов сформировались сильные горизонтальные связи, вызрела мощная, порой трогающая до слез солидарность. Люди научились самоорганизовываться. Сторонники перемен вышли из гетто, почувствовали себя большинством.

При этом старая оппозиция толком так и не пришла в себя после разгрома в конце 2010 — начале 2011 годов. Президентские выборы 2015 года оказались совсем блеклыми, партийные лидеры Анатолий Лебедько и Сергей Калякин не смогли собрать по сто тысяч подписей за выдвижение кандидатами.

Да и перед кампанией 2020 года настроения в традиционной оппозиции были де-факто пораженческими. Провалились праймериз правоцентристской коалиции. Ее представители даже не имели намерения всерьез собирать подписи за свое выдвижение: мол, используем кампанию сугубо для агитации.

Но тут возникли и наделали шороху новые фигуры — Бабарико, Цепкало, чета Тихановских. Их появление совпало с вызревшим запросом на свежую, нестандартную альтернативу. Команды новой оппозиции умело, креативно использовали социальные сети, мессенджеры. Заскорузлая власть бездарно проиграла битву в интернете.

В кампании-2020 Лукашенко, чувствуя шаткость своих позиций, сразу сделал ставку на брутальность, оглушающие репрессии. Зверства силовиков 9–12 августа тоже наверняка не были эксцессом исполнителя. Наверху очевидно рассчитывали повторить опыт разгрома Площади-2010, только в еще более жестоком варианте. Хотели сразу подавить волю к сопротивлению.

Однако получился облом. Люди не испугались, а массово возмутились — и грянули протесты революционной силы.

Как показало исследование Белорусской аналитической мастерской (BAW; Варшава), у протестов 2020 года — мощная мотивация. Руководитель BAW Андрей Вардомацкий отмечает: изначальными причинами мобилизации белорусского общества в нынешнем году стали ситуация с COVID-19 и положение дел в экономике, однако доминантной причиной оказалась жестокость силовиков. Причем у противников режима «произошла трансформация страха в гнев».

Вардомацкий также подчеркивает, что между сторонниками власти и сторонниками перемен «существует полная взаимная непереходимость ценностных систем»…

(скарочана)

Александр КЛАСКОВСКИЙ
«БЕЛАПАН»

МЕРКАВАННЕ

ПОЧЕМУ ВЛАСТЬ ЗА ВЫБОР, НО БЕЗ НАРОДА

Когда Лукашенко говорит: «Я буду драться за эту страну. У меня больше, кроме нее, ничего нет», это он говорит не о стране и не о народе — о власти и о себе в этой системе, уверен эксперт Чалый.

Когда любимая всё

Чалый предполагает, что он едва ли не последний так внимательно следит за риторикой официальных лиц:

— Должен сказать им большое человеческое спасибо. Спасибо, что они продолжают говорить. Это дает удивительную возможность получить окно в их мир.

Сегодня это «окно» в мир от главы КГБ Ивана Тертеля.

Этот мир существует ради заговора против Беларуси, уверен Тертель. Говоря про геополитический передел мира, он заявляет: «Казалось бы, нас 9,5 миллиона жителей, нет выхода к морю, небогатая на природные ресурсы, только калийные удобрения и лес. Казалось бы, что к этой маленькой стране? Но мы на разломе интересов Востока и Запада. Польша называет нас своим „подбрюшьем". Россия нас называет „Смоленские ворота", прямой выход к Москве. Кто будет контролировать Беларусь, тот будет доминировать в регионе. Если Россия здесь будет доминировать — это будет серьезный удар по Украине. Мы находимся в центре разделения мира».

— И действительно, у нас уже нет ни одной дружеской страны. Разве что Китай — но он скорее безразличен к нам. Россия — это frenemy: то ли друг, то ли враг, причем вынужденный, вроде соседа по коммунальной квартире, — комментирует Чалый.

Аналитик обращает внимание на то, что у всех трех спикеров, пытающихся вдолбить, как сказал Лукашенко, в голову народа свою картину мира, это не выходит — ни у Кочановой, ни у Тертеля, ни у самого Лукашенко.

Он говорит, что есть рабочая гипотеза: нынешнее представление Лукашенко о том, что происходит в мире, это защитная реакция, вытеснение. Это способ справиться с когнитивным диссонансом. Он не может поверить в то, что народ его разлюбил, что «любимая» решила уйти к другому. И начинается обычный набор реакций вроде «ты никого не найдешь лучше меня», «я же к ним съездил, поговорил — они тебя недостойны».

— Правда, чтобы поговорить, пришлось сперва всех посадить, но это не очень важно. Главное — убедиться, что все недостойны «любимой». Важно убедить себя, что это не она решила уйти, это ее кто-то настраивает, ей задурил голову какой-то коварный соблазнитель, пользуясь адскими технологиями. И подружки плохо на любимую влияют. Наговорили всякого про меня, а я не такой — так что давай перевернем страницу, — отмечает Чалый.

А дальше история начинает обрастать деталями. Известно, как отличить вранье от правды: у вранья избыточное количество подробностей. Поэтому нам не просто говорят про некие происки врагов, а появляются бесконечные перехваты информации, заявления спецслужб, нагромождение диких доказательств — лишь бы не признаться себе, что тебя разлюбили.

Имитация ради манипуляции

При этом Лукашенко в собственном представлении — былинный богатырь Святогор, который черпает силы, касаясь земли, продолжает Чалый. И ему не нужны посредники, не нужны партии, консультанты.

— Он общается напрямую с народной стихией, которая его когда-то вознесла на пьедестал. Тогда, в начале его политической карьеры, это реально была волна, была энергия, и тот, кто ее почувствовал, требует такого на постоянной основе. А дальше любви хочется, но ты готов прилагать для этого все меньше усилий. И тогда вокруг появляются консультанты, тогда для создания иллюзии любви тебе требуется специально отобранный народ, который задаст специально подготовленные вопросы и

(працяг на стар. 4)

МЕРКАВАННЕ

(пачатак на стар. №3)

изобразит заранее отрепетированное обожание.

Еще одна ипостась имитации — попытка повторить действия оппонента. Выходят женщины с цветами? А мы женский форум проведем. В итоге рождается шутка о том, как Мисс Беларусь в исполнении власти превращается в игуменью Гавриилу.

Есть масса способов справиться с когнитивным диссонансом, есть — продуктивные, есть — непродуктивные. И путь имитации — непродуктивный. Это вынужденная вещь. При этом Чалый уверен: многие из тех, кто транслирует эту картину мира, сами в нее не верят. Это именно механизм выражения лояльности.

— Чтобы быть у власти сейчас, надо сознательно разделять этот абсурд, выстроенный вокруг человека, пытающегося вытеснить из своего сознания неприятные факты.

Так что упоминание Натальей Кочановой фейкового плана Даллеса, ставшее мемом, — системный элемент, уверен эксперт.

— Одно дело постправда, когда все на грани, и неизвестно, где истина. Вот Тертель цитирует секретный доклад западных спецслужб, где якобы говорится, что Беларусь проявила эффективную политику исходя из экономических возможностей по борьбе с пандемией. Ни подтвердить, ни опровергнуть этот факт мы не можем. Тут смущает не содержание послания, а сам факт ссылки на него. Почему мы должны в качестве авторитетного источника принимать какие-то секретные доклады чужих спецслужб? Мы что, сами не можем оценить, насколько хорошо прошли первую волну? Но с планом Даллеса все однозначно: это фейк.

Ранее мы говорили о том, как власть пытается создать легитимность без реальных выборов, то есть выбирая народ для вручения главе государства скипетра и державы из самих себя, эксперт напоминает российский термин «имитационная демократия», «управляемая демократия».

— Считалось, причем людьми с вполне интеллигентским бэкграундом, что если народу дать выбирать, он выберет что-то не то. Фашистов выберет. Так что лучше выбор за него сделаем мы. Лукашенко сам оговаривался, что выборы проведем, а власть — не отдам. В его понимании это реально разные вещи: у власти иной источник. Власть — это не когда большинство народа выбрало тебя на какой-то короткий срок выражать их интересы. Это то, что берется волей, силой, может, даже насилием, как сейчас, как это было в период референдума 1996 года. Процедуру подсчета нельзя пускать на самотек, она — часть процесса, часть мироустройства, в котором былинный герой лучше знает, как должно быть. То есть представление об общем благе формируется не суммированием представлений отдельных людей об индивидуальном благе, а кто-то один решит это за других, — рассказывает Чалый.

И когда Лукашенко говорит: «Я буду драться за эту страну. У меня больше, кроме нее, ничего нет», это он говорит не о стране и не о народе — о власти и о себе в этой системе, уверен эксперт.

— А если дать народу выбор — может случиться беда, уверен он, и выстраивает систему управляемой демократии, стараясь соблюсти некие приличия. А то поизбирают себе всяких «незнакомых президентов». Зачем, если есть знакомые? — иронизирует Чалый.

Интересно, что многие вертикальщики верят, что и в других странах система власти устроена так же, продолжает аналитик. Просто у тех — пиар лучше, как у той морской свинки, которая людям симпатичнее крысы именно из-за лучшего пиара.

— Тертель так прямо и говорит: «Я считаю, что демократия — это политтехнология». Притом что сам термин «политтехнология» нигде, кроме постсоветского пространства, больше не используется. На Западе под этим понимается совершенно иное — организация избирательного процесса с точки зрения мобилизации людей, распространения информации и т. п. Никто там не пытается промывать мозги, тем более что это невозможно в условиях свободного рынка СМИ, огромного количества экспертов, партий, — отмечает Сергей Чалый.

(сильно сокращено)

TUT.BY

РАССЛЕДАВАННЕ

«23.34. МЫ ЎСЁ ЗАПІСВАЕМ»

312 судзьдзяў — гэта 2846 несправядлівых прысудаў, 706 тысяч рублёў штрафаў і 12 965 дзён арышту.

Аўтары праекту «23.34. Мы ўсё запісваем», створанага для грамадзкага расьсьледаваньня парушэньняў з боку міліцыі, зьвязаных зь мірнымі акцыямі, сабралі ўжо 4426 гісторыяў затрыманых і асуджаных паводле арт. 23.34 КаАП, а таксама выпадкаў гвалту сілавікоў пры затрыманьні.

У абноўленай статыстыцы судоў над удзельнікамі пратэс-таў у Беларусі «А судзьдзі хто?» на сайце 23-34.net сабрана 4368 гісторыяў асуджаных паводле артыкулу 23.34 КаАП «Пару-шэньне парадку арганізацыі або правядзеньня масавых мерапрыемстваў». Усяго:

- прааналізавана 2846 судовых працэсаў,
- у іх фігуравалі імёны 312 судзьдзяў,
- яны агулам прысудзілі 12 965 дзён арышту і 706 237 рублёў штрафаў.

У адпаведнай табліцы можна пабачыць рэйтынг судзьдзяў паводле агульнай колькасьці «сутак» і штрафаў, якія яны прысудзілі. У «топ-5» судзьдзяў, якія прысудзілі найбольш арыштаў і штрафаў:

- Максім Трусевіч (Менск, суд Першамайскага раёну) — вынес 75 пастановаў суду, прысудзіў агулам 601 дзень арышту і 16200 рублёў штрафаў,
- Анастасія Ляйкоўская (Менск, суд Першамайскага раёну) — 47 пастановаў, прысудзіла агулам 227 дзён арышту і 15174 рублёў штрафаў,
- Аляксандар Воўк (Менск, суд Савецкага раёну) — 45 пастановаў, 277 дзён арышту і 12960 рублёў штрафаў,
- Вікторыя Шабуня (Менск, суд Цэнтральнага раёну) — 44 пастановы, 236 дзён арышту і 12420 рублёў штрафаў,
- Вольга Няборская (Менск, суд Кастрычніцкага раёну) — 41 пастанова, 240 дзён арышту і 10071 рубель штрафаў.

Хто часьцей за іншых даваў штрафы і адпраўляў людзей на «суткі», таксама можна пабачыць на сайце праекту «Грамадзянскі кантроль судовай сыстэмы»: тут рэйтынг судзьдзяў, якія сыстэматычна «вылучаюцца» пры вынясеньні прысудаў паводле 23.34 КаАП, і падрабязная статыстыка прысудаў кожнага судзьдзі.

"Радыё Свабода"

ЗВАРОТ

ЦІ ПАДТРЫМЛІВАЕ ХАКЕЙНЫ СВЕТ ГВАЛТ І ГЕНАЦЫД, ЯКІЯ РОБЯЦЦА Ў БЕЛАРУСІ?

Чэмпіянат свету па хакеі павінен быць святам — звяртаецца знакамітая беларуская баскетбалістка Алена Леўчанка да Рэнэ Фазэля: «Але як можна святкаваць, калі беларусы крычаць ад болю?»

Баскетбалістка Алена Леўчанка выступіла з адкрытым зваротам да прэзідэнта Міжнароднай федэрацыі хакея Рэнэ Фазэля.

Я заўсёды ставілася да тытулаў як да выніку сваёй кар'еры, і ніколі не выкарыстала іх, каб вырашаць складаныя пытанні, таму і да вас сёння я хачу звярнуцца проста як беларуска, — гаворыць Алена Леўчанка ў сваім адкрытым лісце. — І хачу звярнуцца да вас не як да ўплывовай і аўтарытэтнай постаці са свету спорту, а, перш за ўсё, як да чалавека, якому, я ўпэўненая, будзе неабыякава пачуць мяне.

Я ведаю, што правядзенне чэмпіянату свету па хакеі ў траўні 2021-га года пад вялікім пытаннем з-за палітычнай сітуацыі ў Беларусі. Але я хацела б сказаць, што ад вашага рашэння будзе залежаць зусім не тое, ці адбудуцца запланаваныя матчы ў Мінску, ці не. Зыходзячы з гэтага рашэння стане зразумела, ці падтрымлівае хакейны свет у вашай асобе гвалт і генацыд, якія робяцца ў Беларусі.

Пандэмія паказала нам, што спорт немагчымы без заўзятараў: ён папросту не мае сэнсу без людзей на трыбунах. Заўзятары — актыўныя грамадзяне любога грамадства. Кожны мае пашпарт, а кожны дарослы можа галасаваць. Таму нельга проста ўзяць і выключыць спартсменаў і сказаць, што мы — па-за палітыкай. Хто мы? І вас, як чыноўніка, і мяне, як спартоўца, — нас проста няма без заўзятараў. Я разумею, што ўсё, чаго вы хочаце — гэта бачыць зноў Мінск такім жа, якім вы яго запомнілі: чыстым, светлым, ціхім. Згуляць турнір і забыцца пра гэта. Але вы не зможаце правесці чэмпіянат і не заўважыць людзей. Беларусы — ёсць. Мы — народ. Мы — нацыя. А Чэмпіянат свету па хакеі — гэта свята. Але як можна святкаваць, калі беларусы крычаць ад болю?

Ні адзін чалавек у 2020-м годзе не мае права забіваць і калечыць іншага проста таму, што ён мацней, і ў яго руках зброю. А калі вы ведаеце пра гэтыя жахлівыя забойствы і катаванні (30 000 беларусаў за апошнія чатыры месяцы прайшлі праз турмы), калі вы ведаеце і нічога не робіце, значыць, вы заахвочваеце гэта, — вы проста стаіце на другім баку дарогі і назіраеце.

Жыццё кожнага чалавека важнае! Правы кожнага чалавека роўныя. І ні ў каго з нас не будзе магчымасці пражыць гэтае жыццё другі раз. Ваша рашэнне будзе вельмі важным, і яно зусім не пра хакей.

У прэсе я чытала, што ў бліжэйшы час вы плануеце асабіста сустрэцца з Аляксандрам Лукашэнкам, каб абмеркаваць усе нюансы чэмпіянату свету. Якіх гарантый вы хочаце? Абяцанні, што людзі перастануць змагацца за свабоду, выходзіць на вуліцы і выказваць сваё меркаванне і нязгоду з тым, што адбываецца?

Я ўпэўненая, што вам забяспечаць бяспечны шпацыр па Менску: выдадуць персанальную ахову, і людзі ў балаклавах будуць дзяжурыць у кожным двары па шляху вашага руху, не дапускаючы ніводнага мінака бліжэй чым на 100 метраў. Для вас могуць перакрыць вуліцы і аўтамабільны рух, вы трапіце ў рэстараны, якія адкрыюць толькі для вас і закрыюць для ўсіх астатніх. Вас не закране той жах, які закрануў мільёны беларусаў. Але я сумняваюся, што такія дзеянні з'яўляюцца нармальнымі для Швейцарыі, грамадзянінам якой вы з'яўляецеся.

Я не здзяйсняла злачынстваў, але была арыштаваная, асуджаная двойчы і адседзела 15 сутак у ізалятары на Акрэсціна: без гарачай вады, без ацяплення, без медыкаментаў, без пасцельнай бялізны, у камеры адключылі сліў каналізацыі. Кароткі шпацыр даводзілася чакаць 5 дзён — і гэта было марай. Такая простая мара: убачыць неба. Я спала на жалезных бэльках. У мяне з'явіліся галаўныя і адзежныя вошы.

Адной з маіх сукамерніц аказалася грамадзянка Швейцарыі. Яе завуць Наталля Хершэ. І цяпер яна асуджаная на 2,5 года за тое, што сарвала балаклаву з байца АМАПа. Але я хачу нагадаць, што супрацоўнік сіл правапарадку павінен гэты парадак выконваць і ахоўваць, а не хаваць свой твар, як рабаўнік банка з дэтэктыўнага фільма.

Ведаеце, Наталля Хершэ вельмі светлая, добрая дзяўчына. Яна ўмее любіць. У яе ёсць блізкія і сям'я. І яна не злачынца. Таму я веру, што сустрэцца з Аляксандрам Лукашэнкам вы хочаце толькі для таго, каб яна выйшла на волю як мага хутчэй. Я веру, што сустрэцца з ім вы маюць намер затым толькі, каб асабіста сказаць, што вы супраць гвалту, што катаваннем у XXI стагоддзі ў цэнтры Еўропы няма месца, што сусветны хакей ніколі не падтрымае дыктатуру, таму што правы чалавека — гэта самая галоўная каштоўнасць. І што Дзмітрый Баскаў, замяшаны ў смерці Рамана Бандарэнкі, не можа займаць пасаду старшыні Федэрацыі хакея Беларусі і заставацца на волі. Спадзяюся, менавіта гэта і ёсць сапраўдная мэта вашага візіту.

«Сёння кожны беларус, калі выходзіць на вуліцу, не ўпэўнены, вернецца ён дадому ці не. Ведаць на памяць нумар свайго адваката і адрасы ўсіх турмаў становіцца нашым штодзённым абавязкам. У кожнага ёсць хоць бы адзін сябар, знаёмы ці блізкі, які пабыў за кратамі. Спадзяюся, вам ніколі не прыйдзецца даведацца і прачуць нешта падобнае і перажыць той жах, у якім ужо чатыры месяцы жывуць беларусы.

На заканчэнне свайго звароту да вас, я хацела б сказаць, што, калі мы глядзім у люстэрка, то застаемся сам-насам са сваім сумленнем. А калі мы засынаем — у нас няма ніякіх тытулаў, рэгаліяў і званняў. Улада і ўплыў патрэбныя толькі для аднаго — каб мяняць свет да лепшага. Дазвольце нам паважаць вас як чалавека!» — гаворыцца ў лісце баскетбалісткі.

Паводле tribuna

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 28.12.2020 у 17.50
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.